

CONTROL DE VERSIONS			
Versió	Data	Responsable	Observacions
1.0	30/05/2018	Broseta Compliance	Versió inicial
2.0	16/07/2018	Secretària general	Versió revisada per les Arts
3.0	16/05/2019	Secretària general	Versió revisada per les Arts
4.0	07/11/2019	Secretària general	Versió definitiva aprovada per CE
5.0	22/02/2022	Secretària general	Versió revisada aprovada per CE

MANUAL DE PREVENCIÓ DE DELICTES

Índex

1. Objectiu.....	3
2. Compromís amb el compliment	3
3. Normativa aplicable.....	4
4. Model d'organització i gestió per a la prevenció de riscos penals.....	6
4.1. Objectius del model.....	6
4.2. Àmbit d'aplicació	6
4.2.1. Àmbit subjectiu	6
4.3. Òrgans que intervenen en el model. Funcions i responsabilitats	7
4.4. Eixos i estructura del model	9
4.4.1. Ambient de control.....	9
4.4.2. Avaluació de riscos.....	9
4.4.3. Activitats de control.....	10
4.4.4. Difusió, comunicació i formació.....	11
4.4.5. Activitats de supervisió i actualització.....	11
4.4.6. Recursos financers, humans i tecnològics.....	12
4.4.7. Canal ètic.....	12
4.4.8. Model disciplinari.....	12
5. Procediment d'actuació en matèria de prevenció de riscos penals.....	13
5.1. Actualització de riscos penals.....	13
5.2. Supervisió i seguiment d'efectivitat dels controls implantats	14
5.3. Gestió de denúncies	15
5.4. Gestió del coneixement de fets presumptament delictius	15
5.5. Arxivament de proves	16
ANNEX I. Marc de compliment de Les Arts	17
ANNEX II. Referències externes del model	18
ANNEX III. Documents principals del model de prevenció de delictes de Les Arts.....	19

1. Objectiu

L'objectiu del *Manual de prevenció de delictes* (d'ara en avant, "el Manual") és descriure el model d'organització i gestió per a la prevenció de riscos penals (denominat d'ara en avant, "el Model") que ha sigut aprovat per l'òrgan de govern del PALAU DE LES ARTS REINA SOFÍA, FUNDACIÓ DE LA COMUNITAT VALENCIANA (d'ara en avant, "**LES ARTS**"), per a poder ser aplicat en tots els àmbits d'aquesta.

Està inspirat en els **principis de bon govern, proporcionalitat, transparència i sostenibilitat**, i basat en els principals estàndards i en la normativa aplicable.

En aquest document es detallen els **elements** i els **òrgans** que **intervenen** en el **funcionament del Sistema de gestió del compliment**, així com en l'operació d'aquest. La descripció específica o detallada d'alguns elements del sistema es troba recollida en documents complementaris.

El Model té en consideració els controls establits en **LES ARTS** per a la prevenció dels delictes tipificats en la normativa aplicable. Aquest Manual pretén, a més, recollir els principis generals i els compromisos de **LES ARTS** davant dels riscos penals, així com l'àmbit i els responsables d'aplicar-lo, amb el detall d'aspectes com les àrees i departaments responsables dins de l'estructura organitzativa, la definició de les relacions amb tercers, la formació interna, etc. per a concloure amb les activitats de control i supervisió de l'aplicació d'aquest.

El model d'organització i gestió per a la prevenció de riscos penals s'ha concebut com un sistema que relaciona els riscos penals que poden impactar en **LES ARTS** durant l'exercici de la seua activitat, amb els controls interns i operatius establits en **LES ARTS** dins de la seua estructura organitzativa. Per al desenvolupament del model d'organització i gestió s'han identificat els controls que **LES ARTS** ja té establits per a la mitigació dels impactes potencials en funció del grau d'exposició a aquests.

2. Compromís amb el compliment

LES ARTS pretén assolir els **valors** més alts en relació amb els estàndards de **govern corporatiu, ètica i relacions amb la comunitat**. L'**òrgan de govern de LES ARTS** vol que aquests valors siguen introduïts en la cultura de l'organització, així com en el comportament i l'actitud de totes les persones que hi treballen i que hi col·laboren o interactuen d'alguna manera.

LES ARTS està compromesa amb el compliment, i va decidir, a principis de 2018, fer un nou esforç per desenvolupar-lo, començant amb la implantació d'un model de prevenció de delictes basat en la **norma UNE-ISO 19601 Sistemes de gestió de compliment normatiu penal** per a establir, desenvolupar, implementar, avaluar, mantindre i millorar un sistema de prevenció, detecció i gestió de riscos penals.

3. Normativa aplicable

La normativa legal vigent aplicable a **LES ARTS** en matèria de prevenció de riscos penals és la Llei orgànica 10/1995 de 23 de novembre, del Codi Penal, incloses les modificacions operades per la Llei orgànica 5/2010, de 22 de juny, així com la Llei orgànica 1/2015, de 30 de març, en vigor a partir de l'1 de juliol de 2015, en la qual es determina el règim de responsabilitat penal de les persones jurídiques a Espanya.

L'entrada en vigor de la Llei orgànica 5/2010 va introduir una modificació substancial en la jurisdicció penal espanyola per considerar penalment responsables de determinats delictes a les persones jurídiques.

Fins a aquest moment, les persones jurídiques responien civilment (de manera directa i solidària) davant de determinats delictes comesos pels seus administradors de fet o de dret i, subsidiàriament, pels comesos pels seus treballadors; al seu torn, els administradors de fet o de dret d'aquestes societats responien personalment, per acció o omissió, en funció del tipus concret de delicte.

Després de l'entrada en vigor d'aquesta llei orgànica, les persones jurídiques passen a ser penalment responsables de determinats delictes comesos pels directius o empleats en l'exercici dels seus càrrecs.

Com a fundació del sector públic de la Generalitat, **LES ARTS** és coneixedora que, encara que el Codi Penal no la inclou en la relació d'entitats exemptes de responsabilitat penal, la Fiscalia General de l'Estat en la Circular 1/2016 les considera així segons es desprén del tenor literal extret d'aquesta: "Encara que no apareixen expressament esmentades, han de considerar-se igualment exemptes de responsabilitat les fundacions públiques, integrades en el sector públic fundacional, atés el sotmetiment d'aquestes al dret administratiu (Llei 40/2015, Llei 50/2002, de fundacions, i Llei 47/2003, de 26 de novembre, general pressupostària)".

No obstant el que s'ha dit, **LES ARTS** vol que el seu sistema de compliment normatiu preveja el que s'estableix en l'article 31 *bis* del Codi Penal i expressament l'anàlisi de riscos penals.

La Llei orgànica 1/2015, de 30 de març, en vigor des de l'1 de juliol de 2015, acreix la importància que les empreses disposen de models de prevenció de riscos penals, ja que aquesta reforma incideix especialment en el reconeixement exprés que el compliment de la legalitat exigeix de responsabilitat penal i en la concreció normativa de les mesures de prevenció, vigilància i control que la persona jurídica ha d'adoptar.

Actualment, l'article 31 *bis* del Codi Penal regula, en el punt 1, la responsabilitat de les persones jurídiques per:

- Delictes comesos **en nom o per compte** de persones jurídiques i, en benefici directe o indirecte seu, pels seus representants legals i administradors de fet o de dret.
- Delictes comesos en l'exercici d'activitats socials i per compte i en benefici directe o indirecte de persones jurídiques, pels qui, estant **sotmesos** a l'autoritat de persones físiques amb poder de direcció, han pogut realitzar aquests delictes per **no haver-se exercit** sobre ells el **control degut** ateses les circumstàncies concretes del cas.

S'hi preveuen possibilitats d'exempció i atenuació de la responsabilitat penal de la persona jurídica.

Els requisits d'exempció han de complir-se tots sense excepció, estan recollits en el punt 2 de l'article 31 *bis* del Codi Penal i són els següents:

1. Que l'òrgan d'administració haja adoptat i executat amb eficàcia, abans de la comissió del delictes, **models d'organització i gestió** que inclouen les mesures de vigilància i control idònies **per a previndre delictes** o reduir de manera significativa el risc que siguen comesos.
2. Que la supervisió del funcionament i del compliment del model de prevenció implantat ha sigut confiada a un **òrgan** de la persona jurídica **amb poders autònoms d'iniciativa i de control**.
3. Que els autors individuals hagen comés el delictes eludint **fraudulentament** els models de control.
4. Que **no** s'haja produït una **omissió** o un exercici insuficient de les funcions **de vigilància i control** per part de l'òrgan.

D'altra banda, és l'article 31 *quater* del Codi Penal el que assenyala que pot considerar-se com a circumstància **atenuant** de la responsabilitat penal de les persones jurídiques haver fet, amb posterioritat a la comissió del delictes i a través dels representants legals de l'empresa, les activitats següents:

1. **Confessar** la infracció a les autoritats.
2. **Col·laborar** en la investigació del fet i aportar proves.
3. **Reparar o disminuir el mal** causat pel delictes, amb anterioritat al judici oral.
4. Establir, també **abans** del començament del judici oral, **mesures eficaces** per a previndre i descobrir els delictes que, en el futur, puguen cometre's.

En definitiva, el Codi Penal estableix que els representants legals i directius de les empreses estan obligats a exercir un control adient de les actuacions de les persones que estan sotmeses a la seua autoritat en l'àmbit empresarial, a fi d'evitar que cometen delictes que puguen beneficiar aquestes empreses. Per consegüent, la reestructuració del model d'organització i gestió existent en les empreses per a previndre riscos penals es converteix en una necessitat ineludible per a evitar la responsabilitat penal com a persones jurídiques.

Respecte a les mesures de prevenció, control i vigilància, la modificació operada per la Llei orgànica 1/2015, de 30 de març, en l'article 31 *bis* 5 CP estableix que el model de control ha de tindre el contingut següent:

1. **Identificar les activitats** en l'àmbit de les quals puguen ser comesos els delictes que han de ser previnguts.
2. Establir els **protocols o procediments** que concreten el procés de formació de la voluntat de la persona jurídica d'adopció de decisions i d'execució d'aquestes en relació amb aquells.
3. Disposar de models de gestió dels **recursos financers** adequats per a impedir la comissió de delictes.
4. Imposar l'**obligació d'informar** de possibles riscos i incompliments a l'organisme encarregat de vigilar.
5. Establir un **sistema disciplinari que sancione** l'incompliment de les mesures de control.
6. Fer una **verificació periòdica del model** i de les modificacions eventuais que puga experimentar quan es posen de manifest infraccions rellevants de les seues disposicions o quan es produïsquen canvis en **LES ARTS**, en l'estructura de control o en l'activitat desenvolupada que els facen necessaris.

4. Model d'organització i gestió per a la prevenció de riscos penals

4.1. Objectius del Model

Aquest manual de prevenció de delictes de **LES ARTS** ha de dotar l'organització d'un model de control que previnga la comissió de delictes en el seu si i faça complir el que disposa la normativa legal vigent aplicable, que s'ha identificat i revisat específicament per a **LES ARTS** en el mapa de riscos penals, segons la qual, l'adopció d'un model d'organització i gestió adequat pot arribar a suposar, juntament amb altres requisits, un eximent de la responsabilitat penal de les persones jurídiques respecte de tals fets.

El Model de **LES ARTS** consisteix en un procés d'identificació, revisió, anàlisi, monitoratge, supervisió i reavaluació a través de diverses activitats de control que s'apliquen als processos o les activitats exposats a riscos de comissió dels delictes tipificats en la normativa de referència. Aquestes activitats de control són l'avaluació de riscos penals i el programa de compliment normatiu (CMP).

4.2. Àmbit d'aplicació

Aquest manual de prevenció de delictes és aplicable a tots els departaments i les àrees de **LES ARTS**, així com a tot el seu personal i a qualsevol persona que hi col·labora o interactua d'alguna manera.

S'adjunta com a **ANNEX I** el marc de compliment de **LES ARTS**.

4.2.1. Àmbit subjectiu

Aquest document corporatiu és aplicable respecte als subjectes següents:

- Als membres de l'òrgan de govern.
- A tots els col·laboradors vinculats per relació laboral de qualsevol classe, inclosa la direcció i el personal temporal i en pràctiques.
- Als professionals de parts interessades subcontractats per a la prestació de serveis de qualsevol classe en relació amb aquesta prestació de serveis per a o en nom de **LES ARTS**.
- A les parts interessades amb les quals **LES ARTS** entaula o manté relacions de negoci (proveïdors, socis de negoci, prestadors de serveis, etc.), mentre siguen aplicables polítiques o procediments específics establits per **LES ARTS** orientats a la prevenció de delictes.
- A tots els licitadors que participen en els procediments de contractació tramitats per **LES ARTS**, amb independència que resulten o no adjudicatari, mentre siguen aplicables polítiques o procediments específics establits per **LES ARTS** orientats a la prevenció de delictes.
- A totes les persones que participen en l'activitat de **LES ARTS**, encara que no existisca una vinculació directa, que puguen accedir a les seues instal·lacions o tinguen accés a dades de **LES ARTS**, etc., mentre siguen aplicables polítiques o procediments específics establits per **LES ARTS** orientats a la prevenció de delictes.

4.3. Òrgans que intervenen en el Model. Funcions i responsabilitats

Perquè el Model pugua operar de manera efectiva i assegurar-ne l'execució, revisió, supervisió i actualització correctes, es requereix l'existència d'òrgans de control que li proporcionen un suport adequat.

El compliment i l'execució del model d'organització i gestió per a la prevenció de riscos penals s'assigna a totes les àrees/departaments de **LES ARTS**, així com a tots els seus treballadors.

A continuació, es detallen les funcions i responsabilitats de cada un d'aquests òrgans en les diferents etapes del procés de prevenció de riscos penals (disseny, operació, monitoratge, informes i verificació periòdica).

- Funcions i responsabilitats de l'òrgan de govern de la Fundació:

1. Designar un responsable de compliment normatiu amb poders d'iniciativa i de control que tinga encomanada legalment la funció de supervisar l'eficàcia dels controls interns de **LES ARTS** i a qui confie la supervisió del funcionament i del compliment del model de prevenció implantat. D'acord amb el que disposa l'article 31 bis, 2, 2a del Codi Penal, el responsable del compliment normatiu és l'encarregat de vetlar per la prevenció dels riscos penals i de vigilar el compliment dels programes de prevenció de riscos penals.
2. Supervisar la tasca del responsable de compliment normatiu.
3. Establir i/o aprovar l'estratègia i/o directrius plantejades en funció dels canvis legislatius i/o organitzatius.
4. Aprovar el manual de prevenció de delictes, el Codi ètic, polítiques, procediments, etc.
5. Aprovar les actualitzacions necessàries del Model (estratègia, directrius, manual, etc.).
6. Aprovar el pla anual de compliment de supervisió del model definit pel responsable de compliment normatiu.
7. Supervisar periòdicament que el model implantat siga eficaç.
8. Aprovar l'informe anual de compliment del model presentat pel responsable de compliment normatiu.
9. Aprovar els recursos assignats.

- Funcions i responsabilitats de la **Direcció General**:

1. Aprovar les sancions que cal aplicar, d'acord amb el sistema disciplinari vigent en **LES ARTS**, en cas de violacions de codis, polítiques i altres procediments interns com ara els controls que es descriuen en el CMP o programa de compliment normatiu.

- Funcions i responsabilitats del **responsable de compliment normatiu**:

1. Assumir la responsabilitat d'implantació i manteniment del model de prevenció de riscos penals en **LES ARTS**, així com les funcions i les decisions assignades a aquesta figura.
2. Executar les competències per a decidir les accions que cal escometre davant del coneixement d'indis de qualsevol possible fet delictiu que pugua tindre conseqüències penals per a **LES ARTS**.
3. Executar l'autonomia atribuïda per llei a l'hora de prendre iniciativa.
4. Executar l'autonomia atribuïda per llei en les seues funcions de control.
5. Dissenyar i elaborar de manera centralitzada totes les actuacions de **LES ARTS** davant de la detecció del presumpte fet delictiu.

6. Acordar directament l'adopció de mesures cautelars necessàries per a evitar qualsevol conseqüència negativa per a **LES ARTS**, o instar a les àrees implicades a fer-ho.
 7. Vetlar pel funcionament i difusió adequats del Model.
 8. Informar periòdicament la Direcció General i l'òrgan de govern de les activitats realitzades en relació amb el Model i els resultats d'aquestes.
 9. Administrar els canals de denúncies, o canal ètic, propis del Model.
 10. Comprovar l'aplicació i el respecte dels diferents procediments interns de **LES ARTS**.
 11. Analitzar les propostes de revisió de les polítiques i dels procediments que tinguen impacte significatiu en matèria de riscos penals i fer les propostes corresponents als òrgans de control.
 12. Identificar i consultar tota l'organització sobre nous possibles riscos penals.
 13. Supervisar periòdicament el resultat dels controls efectuats pels departaments/àrees.
 14. Proposar a l'òrgan de govern de la Fundació modificacions del Model.
 15. Proposar i supervisar l'execució d'un pla anual de compliment de supervisió de l'execució del Model.
 16. Analitzar els resultats de les activitats de supervisió de l'execució establits en el pla i plantejar plans d'acció per a l'adequació de controls existents o per a la implantació de nous controls mitigadors de riscos penals.
 17. Informar periòdicament la Direcció General i l'òrgan de govern de la Fundació sobre el compliment dels controls establits en el Model.
 18. Monitorar i vetlar per l'aplicació, sempre que siga necessari, del sistema disciplinari de **LES ARTS**, i fer les propostes necessàries al Departament de Gestió de Persones.
 19. Vetlar per l'adopció de totes les mesures disciplinàries que s'hagen acordat per a sancionar els casos d'incompliment de les normes fixades.
 20. Identificar les accions formatives en matèria de prevenció de riscos penals que siguen necessàries i proposar al departament amb competència en matèria de formació que siguen incloses en el pla de formació.
 21. Informar, en qualsevol cas, la Direcció General i l'òrgan de govern de la Fundació de totes les activitats rellevants que es desenvolupen en relació amb el Model, així com de tota infracció de la qual tinga constància, de totes les denúncies rebudes en el canal ètic i de l'estat dels expedients.
 22. Establir la periodicitat, la data i el contingut de l'informe que ha de rebre dels departaments/àrees.
- Funcions i responsabilitats de **tot el personal** (empleats, treballadors d'empreses subcontractades que treballen a les instal·lacions, etc.) de **LES ARTS**:

Els diversos departaments/àrees implicats en el Model s'han de responsabilitzar de l'execució d'aquest. Així, han de fer les accions següents:

1. Executar els controls previstos.
2. Mantindre evidència que s'executen correctament.
3. Identificar nous escenaris de risc.
4. Informar el responsable de compliment normatiu en els casos d'una execució incorrecta dels controls i de nous escenaris de risc identificats.
5. Informar el responsable de compliment normatiu dels defectes que identifiquen en el Model.
6. Denunciar els casos d'incompliment.

4.4. Eixos i estructura del Model

El Model establert en **LES ARTS** està compost per huit pilars bàsics:

4.4.1. Ambient de control

Constitueix la base d'aquest model d'organització i gestió, al qual proporciona disciplina i estructura. La integritat i el compliment de valors ètics sòlids, especialment per part de l'alta direcció de **LES ARTS**, estableixen els estàndards de conducta per al conjunt de l'organització.

4.2.2. Avaluació de riscos

Es tracta de la identificació dels riscos derivats de l'activitat de **LES ARTS** i de l'anàlisi dels riscos per a determinar com han d'administrar-se aquests.

En aquest sentit, s'han analitzat els àmbits relacionats amb el personal de **LES ARTS**, a l'efecte de detectar els possibles riscos legals relacionats amb actuacions d'extralimitació de facultats, o contràries a la legalitat, així com els límits i controls existents en l'exercici d'aquestes.

- Avaluació del risc centrat en persones amb facultat de decisió (administradors de fet i de dret).
- Avaluació del risc centrat en persones amb facultats de representació (directius amb facultats de representació).
- Avaluació del risc centrat en persones amb facultats de gestió (càrrecs intermedis amb capacitat de presa de decisions o amb facultats d'organització i control).
- Avaluació del risc centrat en la resta de personal sotmés a l'autoritat de qualsevol dels anteriors.

La identificació dels riscos penals que poden afectar **LES ARTS** es basa en la revisió de les conductes il·lícites tipificades actualment en la legislació vigent, que constitueixen *numerus clausus*, i es complementa amb la identificació de les operacions de risc que poden produir-se en **LES ARTS** associada a cada una d'aquestes.

El responsable de compliment normatiu de **LES ARTS** és responsable de mantindre actualitzat el catàleg de riscos penals als quals es pot veure exposada l'entitat. Aquesta revisió ha de ser periòdica, sense perjudici de qualsevol altra de puntual derivada de qualsevol canvi rellevant del qual es tinga coneixement, per exemple, canvis normatius que afecten els delictes i/o les conductes il·lícites tipificades, per a, de les dues maneres, fer complir el que disposa l'article 31 *bis*, 4, 6 del Codi Penal:

“6. Han de dur a terme una verificació periòdica del model i de la seua eventual modificació quan es posen de manifest infraccions rellevants de les seues disposicions, o quan es produïsquen canvis en l'organització, en l'estructura de control o en l'activitat desenvolupada que els facen necessaris.”

Els riscos identificats en el Model es prioritzen amb la finalitat d'extraure les àrees o processos amb més exposició a esdeveniments de risc, és a dir, els que tenen una criticitat més gran d'acord amb el que expressa l'avaluació de riscos penals i normatius. Aquesta prioritització dels riscos penals identificada en l'avaluació realitzada permet detectar i visualitzar els delictes que poden tindre més incidència en **LES ARTS** i fer un exercici addicional d'identificació d'operacions de risc en l'activitat, de manera que **LES ARTS** pugua actuar-hi de manera preventiva.

Per a la ponderació dels riscos penals, **LES ARTS** estableix que:

- El responsable de compliment normatiu és el responsable de l'establiment de la ponderació de riscos penals de **LES ARTS**.
- Per a determinar la ponderació de cada un dels riscos penals, el responsable de compliment normatiu ha de prendre en consideració les avaluacions de riscos en **LES ARTS** fetes internament i externament, i, si és possible, fer un inventari dels fets rellevants que hagen pogut succeir en **LES ARTS** en relació amb reclamacions, demandes judicials, etc., que puguen estar relacionades amb els diversos riscos penals identificats.
- Així mateix, són especialment rellevants els resultats de les auditories que s'hagen pogut dur a terme de manera prèvia a la revisió de la ponderació de riscos.

En l'inventari de controls i CMP s'identifiquen les activitats o processos amb més exposició a la comissió dels delictes tipificats en la normativa, els escenaris de risc i els controls que du a terme **LES ARTS** per a cada un, dirigits a mitigar-ne la responsabilitat penal.

4.4.3. Activitats de control

Comprén protocols, procediments que concreten el procés de formació de la voluntat de la persona jurídica d'adopció de decisions i d'execució d'aquestes, així com els controls que tenen com a objectiu eliminar oportunitats de materialitzar els riscos identificats en les diferents àrees de **LES ARTS** o, en defecte d'això, de mitigar-ne l'impacte. Aquests controls han de ser executats, supervisats i documentats correctament pels responsables dels departaments/àrees dins dels seus processos operatius.

En efecte, el Model s'ha estructurat a partir de l'entorn de control existent en **LES ARTS**, amb consideració dels principis i els controls generals establits per a mitigar els riscos penals potencials que puguen donar-se en els diferents escenaris. Aquests controls determinen els valors i comportaments ètics definits per **LES ARTS** així com els seus estàndards de conducta.

LES ARTS disposa d'una sèrie de codis, polítiques i procediments que constitueixen l'entorn de control. Alguns dels més rellevants són:

- Codi ètic / Codi de conducta per a proveïdors.
- Codi de bon govern de la GVA.
- Estatuts.
- Pla d'igualtat.
- Procediment de compres.
- Manual intern de contractació i normes complementàries.
- Procediment de vendes.
- Pla d'autoprotecció.

Els controls establits per **LES ARTS** permeten evitar que es materialitzen riscos identificats en el Model i previndre que es produïsquen delictes tipificats en la normativa legal vigent aplicable.

La normativa, la qual es fa conèixer al personal en el moment en què s'hi incorporen i de les modificacions de la qual reben informació puntual, està a la disposició del personal de **LES ARTS** a través de la intranet corporativa.

4.4.4. Difusió, comunicació i formació

Per a un funcionament correcte del Model, és fonamental que tant els responsables del Model com la resta de l'organització coneguen la normativa aplicable i la manera d'executar el Model. Per a aquest fi, s'establiran mecanismes de comunicació, informació i formació en matèria de compliment normatiu i, en particular, sobre:

- a. Codi ètic i Codi de bon govern de la GVA.
- b. Manual de prevenció de delictes.
- c. Detalls dels riscos i els controls definits per a cada àrea de **LES ARTS**, amb identificació del departament/àrea responsable de l'execució del control.

El responsable de compliment normatiu és l'encarregat de promoure totes les iniciatives necessàries per a la difusió adequada del Model i dels principis generals de conducta, i ha de garantir que la informació és adequada, actual, oportuna, exacta i accessible a tota l'organització. En aquest sentit, ha de desenvolupar les activitats següents en matèria de riscos penals:

1. **Comunicació** del compromís de la Direcció de **LES ARTS** amb el comportament ètic.
2. Garantia que totes les noves incorporacions de treballadors en **LES ARTS** reben la **informació** oportuna sobre la prevenció de riscos penals.
3. **Publicació** en la intranet corporativa, o en qualsevol altre mitjà o vehicle accessible permanentment a tots els empleats de **LES ARTS**, dels codis, polítiques i procediments que el responsable de compliment normatiu estime rellevants per a difondre la prevenció de riscos penals en el si de l'organització.
4. Quan siga necessari, i com a mínim de manera anual, i molt especialment quan s'hagen produït canvis substancials en el marc normatiu o en el disseny o en les activitats de **LES ARTS**, el responsable de compliment normatiu haurà de revisar la proposta d'**accions formatives** prevista pel departament amb competència en matèria de formació, en matèria de prevenció de riscos penals, per a garantir el contingut complet i correcte d'aquesta matèria.

4.4.5. Activitats de supervisió i actualització

El Model ha de ser supervisat de manera continuada per a comprovar si el disseny s'adequa a les exigències de la normativa legal vigent i aplicable en cada moment i garantir el compliment adequat de les activitats de control del Model.

Aquesta anàlisi s'ha de dur a terme tantes vegades com siga necessari amb motiu dels canvis normatius, dels canvis operatius i de negoci, dels resultats observats de la supervisió de les operacions i revisions periòdiques específiques, de la identificació de les possibles errades, de les informacions rebudes a través del canal ètic, etc.

A més, **LES ARTS** ha d'actualitzar els nous riscos. A aquest efecte, s'han de dur a terme les accions següents:

- Avaluació periòdica del disseny i de l'efectivitat de les activitats de control existents.
- Informe per part del responsable de compliment normatiu de les deficiències trobades amb propostes d'accions de resposta, assignació del personal responsable i establiment de mecanismes de seguiment d'aquestes.
- El responsable de compliment normatiu ha de proposar a l'òrgan de govern de la Fundació les modificacions del Model.
- El responsable de compliment normatiu ha de comunicar immediatament a tots els departaments/àrees de **LES ARTS** afectats pels canvis les modificacions o ampliacions eventuais del Model, i facilitarà, a més, el suport i assessorament necessari als

departaments/àrees de **LES ARTS** en la implantació i millora del Model.

4.4.6. Recursos financers, humans i tecnològics

LES ARTS ha de destinar regularment recursos financers, humans i tecnològics per a l'establiment, el desenvolupament, la implementació, el manteniment i la millora contínua del model de prevenció de delictes.

A fi que els recursos siguen adequats i suficients, el responsable de compliment normatiu ha d'estimar anualment els recursos necessaris per al compliment juntament amb els responsables dels departaments/àrees i sense perjudici de necessitats extraordinàries. Les sol·licituds de recursos han d'estar degudament fonamentades i seran sotmeses a l'avaluació i l'aprovació de l'òrgan de govern de la Fundació.

4.4.7. Canal ètic

Tot acte, comportament, succés o indicatiu, ocorregut o realitzat en l'àmbit d'actuació de **LES ARTS**, dins o fora de les seues instal·lacions, susceptible de ser considerat com a il·lícit per part de qualsevol directiu i/o empleat de **LES ARTS** pot i ha de ser objecte de denúncia a través dels canals habilitats que asseguren que arribe al coneixement del responsable de compliment normatiu.

LES ARTS està compromesa a assegurar que tot el personal pugui i haja d'informar i denunciar els casos que suposen un risc penal amb total llibertat i confiança, i per això s'habilita un canal confidencial gestionat pel responsable de compliment normatiu amb accés a través de l'adreça de correu electrònic canaletico@lesarts.com regulat amb un procediment de gestió del canal ètic. Aquest canal també està disponible per a realitzar consultes, i aquesta comunicació no constitueix una denúncia formalment.

Totes les denúncies seran estudiades en profunditat, s'escoltaran les parts implicades i es garantiran els seus drets.

La Direcció de **LES ARTS** ha de garantir que la persona que transmeta les notificacions de bona fe no reba cap represàlia, de manera directa o indirecta, per la denúncia efectuada.

LES ARTS assegura en tots els casos el compliment de les normes sobre protecció de dades de caràcter personal, així com la confidencialitat absoluta sobre la identitat del personal que emet les notificacions, sense perjudici de les obligacions legals i de la protecció dels drets corresponents a les empreses i/o persones que puguen resultar acusades.

4.4.8. Model disciplinari

Per a l'efectivitat del Model en relació amb la comissió d'infraccions o delictes, **LES ARTS** disposarà d'un sistema disciplinari que regule les violacions de les normes de conducta aprovades i dels procediments que regulen el funcionament de **LES ARTS**, d'acord amb la legislació vigent.

Sense perjudici del possible procediment judicial que es pugui incoar pel que fa a les infraccions o delictes, **LES ARTS** comptarà amb el seu propi sistema disciplinari, el qual s'aplicarà de manera independent, ja que les normes de conducta adoptades per **LES ARTS** són autònomes i independents de qualsevol procediment judicial legal al qual pugui donar lloc una infracció.

El responsable de compliment normatiu inclou entre les seues funcions vetllar per l'adopció de les mesures disciplinàries pertinents i informar de manera periòdica l'òrgan de govern de la Fundació de tota infracció de la qual tinga constància. El departament de Gestió de Persones és responsable de l'aplicació, quan siga necessari, del sistema disciplinari.

5. Procediment d'actuació en matèria de prevenció de riscos penals

5.1. Actualització de riscos penals

El pilar principal de tot model de prevenció de delictes és el mapa de riscos penals.

LES ARTS disposa d'un inventari actualitzat el 31 de maig de 2018 dels riscos penals als quals es pot estar exposat.

El procés de revisió de l'inventari de riscos penals que poden afectar **LES ARTS** pot iniciar-se per:

1. Una reforma del Codi Penal, que implique la incorporació de nous il·límits penals que afecten les persones jurídiques, o qualsevol canvi de normativa que pugua alterar la possibilitat que **LES ARTS** incórrega en responsabilitat penal.
2. Canvis en els negocis en els quals opera **LES ARTS**, o nous negocis en els quals incórrega o que desenvolupe.
3. Nous riscos que poden aparéixer en el transcurs de les activitats de **LES ARTS**.
4. Canvis organitzatius, de responsabilitats internes o estructurals de **LES ARTS**.

En el cas de manifestar-se algun dels supòsits anteriors:

1. L'òrgan de govern de la Fundació ha d'informar el responsable de compliment normatiu de **LES ARTS** de les decisions aprovades per l'òrgan de govern sobre noves línies de negoci o operacions societàries.
2. El responsable de compliment normatiu ha d'informar de l'inici de tramitació legislativa d'una reforma del Codi Penal que pugua afectar el Model.
3. Els departaments/àrees han d'informar el responsable de compliment normatiu de nous escenaris de risc.
4. L'òrgan de govern de la Fundació ha d'informar el responsable de compliment normatiu de la nova estructura societària o nova estructura organitzativa interna.

En qualsevol dels casos:

1. El responsable de compliment normatiu ha d'analitzar la possible implicació d'aquests canvis en el model de prevenció de riscos penals de **LES ARTS**.
2. El responsable de compliment normatiu ha de decidir, si escau, les accions que cal dur a terme per a l'actualització de l'inventari de riscos penals i la identificació de noves operacions de risc (conductes il·lícites) relacionades. En aquest cas, ha de dur a terme un pla de treball i informar l'òrgan de govern de la Fundació.
3. Les accions que cal incloure en el pla anual de compliment han de considerar:
 - La identificació de mecanismes de control associats a nous riscos penals.
 - La revisió del funcionament correcte dels controls establits i la periodicitat de supervisió.
 - La comunicació dels canvis als departaments/àrees que estiguen implicats.
 - L'aprovació de les modificacions en el Model per part dels òrgans pertinents.
 - La comunicació/formació al personal dels canvis introduïts després de ser aprovats.

5.2. Supervisió i seguiment d'efectivitat dels controls implantats

El quadre següent resumeix l'assignació de rols en **LES ARTS** en relació amb el disseny, l'operació, la supervisió i el seguiment de l'efectivitat dels controls necessaris:

FUNCIÓ	RESPONSABILITATS
Òrgan de govern de la Fundació	<ol style="list-style-type: none"> 1. Responsabilitzar-se que el model estiga sent operat, monitorat i supervisat. 2. Responsabilitzar-se que el model estiga actualitzat i siga efectiu.
Direcció General	<ol style="list-style-type: none"> 1. Comunicar al responsable de compliment normatiu tant els riscos identificats per aquesta com pels empleats dels diferents departaments/àrees de LES ARTS. 2. Supervisar periòdicament el resultat dels controls efectuats pels departaments/àrees i el responsable de compliment normatiu. 3. Establir la periodicitat, la data i el contingut de l'informe que ha de rebre del responsable de compliment normatiu.
Responsable de compliment normatiu	<ol style="list-style-type: none"> 1. En acció conjunta amb els responsables dels diferents departaments/àrees en relació amb els processos en els quals s'emmarquen les activitats en l'àmbit de les quals han de ser previnguts els delictes: <ol style="list-style-type: none"> a. Identificar i establir els controls i indicadors clau de cada departament/àrea a l'efecte de compliment que han de ser objecte d'un informe periòdic. b. Dissenyar-los en cas necessari quan no n'hi haja. 2. Establir la definició i la descripció de cada control i els llindars de tolerància, en cada cas per a cada indicador. 3. Establir la periodicitat, la data i el contingut de l'informe que ha de rebre del departament/àrea. 4. Requerir als departaments/àrees la conservació dels detalls i la documentació de suport necessària i indicar el termini de conservació. 5. Supervisar periòdicament el resultat dels controls efectuats per cada departament/àrea. 6. Requerir als departaments/àrees la implantació i l'operació dels controls necessaris. 7. Dur a terme i promoure amb els departaments/àrees la implantació de les mesures necessàries en vista dels resultats obtinguts de l'execució dels controls. 8. Informar periòdicament de l'estatus de compliment a la Direcció General i a l'òrgan de govern de la Fundació.

Responsable de compliment normatiu	<ol style="list-style-type: none">9. Identificar i consultar tota l'organització sobre nous possibles riscos penals.10. Identificar les accions formatives en matèria de prevenció de riscos penals que siguen necessàries i proposar al departament amb competències en matèria de formació que siguen incloses en el pla de formació.11. Vetlar pel funcionament adequat i la difusió del Model.
Treballadors dels diversos departaments/ àrees	<ol style="list-style-type: none">1. Executar periòdicament i puntualment els controls requerits.2. Remetre puntualment al responsable de compliment normatiu de LES ARTS el resultat de l'execució dels controls.3. Conservar els detalls, els càlculs i la documentació de suport associada als controls efectuats al responsable de compliment normatiu de LES ARTS.4. Comunicar al responsable de compliment normatiu de LES ARTS els riscos de comissió de delictes que identifiquen en el seu àmbit d'activitat.5. Proposar la modificació o la implantació dels controls necessaris per a previndre o mitigar la comissió de delictes en el seu àmbit d'activitat.6. Implantar i executar els controls que els siguen requerits.7. Implantar les mesures necessàries de prevenció derivades del resultat dels controls.8. Col·laborar en tot moment amb el responsable de compliment normatiu de LES ARTS.

La verificació de l'efectivitat dels controls implantats és responsabilitat de:

- En la primera línia de defensa, del departament/àrea responsable del procés en el qual està situat un mecanisme de control determinat.
- En la segona línia de defensa, del responsable de compliment normatiu de **LES ARTS**.

5.3. Gestió de denúncies

LES ARTS disposa, amb aquesta finalitat, d'un canal per a fer denúncies de riscos, incompliments o delictes.

5.4. Gestió del coneixement de fets presumptament delictius

El coneixement per part de qualsevol empleat, directiu o patró de **LES ARTS** de fets presumptament delictius en el si de l'organització ha de ser comunicat a través del canal ètic, que és gestionat en última instància pel responsable de compliment normatiu.

Examinada la informació disponible, la documentació aportada i finalitzades les investigacions, caldrà determinar en cada cas les sancions aplicables, la revisió de les possibles deficiències del Model, les accions correctores necessàries i, si escau, la formulació d'una denúncia.

5.5. Arxivament de proves

LES ARTS ha d'establir un repositori en el qual s'incloga tota la documentació que puga ser utilitzada davant de tercers per a acreditar la voluntat de la persona jurídica i la bona diligència en matèria de prevenció de riscos penals.

Aquest repositori ha de contindre, amb caràcter de mínim:

1. **Acta de l'òrgan de govern que nomene el responsable de compliment normatiu** que tinga encomanada legalment la funció de supervisar l'eficàcia dels controls interns de **LES ARTS**. Així mateix, les accions realitzades de comunicació de l'existència i les funcions d'aquest.
També ha de contindre qualsevol acta posterior que:
 - modifique la composició del responsable de compliment normatiu.
 - modifique les funcions del responsable de compliment normatiu.
 - preveja en l'ordre del dia qualsevol assumpte relatiu al compliment, bé siga a instàncies del responsable de compliment normatiu o bé del Patronat, i siga amb resultats vinculants o informatius.
2. **Manual de prevenció de delictes** vigent, així com històric de versions i períodes de vigència.
3. Qualsevol altre **protocol** i tots els **procediments** que concreten el procés de formació de la voluntat de **LES ARTS** per a previndre els delictes.
4. **Mapa de riscos penals**, específic i adaptat a **LES ARTS**, actualitzat degudament.
5. **Programes de compliment normatiu (CMP)** establits, a partir dels riscos identificats, amb els plans d'acció determinats per a la millora dels controls existents i/o l'establiment de controls addicionals que ajuden a previndre o mitigar els riscos de comissió dels delictes.
6. **Formació** en compliment normatiu. Registre de l'històric d'accions impartides, continguts, destinataris, etc.
7. **Denúncies**. Registre de les denúncies rebudes, procediments incoats i informes de resultats. També inclou les consultes que es realitzen pel canal ètic, ja siguen relatives a delictes o incompliments, com al mateix sistema de compliment de **LES ARTS**.
8. **Sistema disciplinari** existent. Evidències d'aplicació i sancions imposades (destinatari, data, infracció, sanció...).
9. **Supervisió**. Registre de l'històric d'accions dutes a terme per al seguiment del CMP, resultats dels controls periòdics, incompliments i estatus actualitzat de les diferents accions.
10. **Recursos financers**. Registre de l'històric de recursos financers dedicats en cada exercici a la prevenció de delictes, en qualsevol de les accions encaminades a aquesta finalitat, amb el detall de conceptes i imports.
11. **Actualització del model**. Registre de l'històric d'accions realitzades per a mantindre actualitzats els models davant dels canvis (activitats i serveis de **LES ARTS**, nous riscos, canvis organitzatius, canvis normatius...), per exemple, que evidencien la revisió i l'actualització dels controls.
12. **Informes de tercers** relacionats amb el model de compliment de **LES ARTS**. Informes de possibles consultors externs, informes d'experts independents verificadors, certificadors o auditors del Model o de part d'aquest.

ANNEX I. Marc de compliment de LES ARTS

1. Normes internes i compromisos voluntaris

Normativa interna

- Codi ètic
- Pla d'igualtat
- Manual de prevenció de delictes
- Protocols, directius, instruccions...

Compromisos

- Adscripció a la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport
- Codi de bon govern de GVA

2. Obligacions amb tercers

Tercers

- Contractes privats
- Acords bilaterals

3. Compliment normatiu

- Legislació de fundacions de la Comunitat Valenciana
- Legislació fiscal de les entitats sense fins lucratiu i dels incentius fiscals del mecenatge
- Legislació laboral, LOPD, mercantil, etc.
- Legislació espanyola (estatal, autonòmica i local)
- Legislació UE

4. Compliment normatiu penal

2. RP de directius
3. RP de col·laboradors

5. RPPJ (ESP)

Corrupció

Abast de compliment del Palau de les Arts Reina Sofia

ANNEX II. Referències externes del Model

El model de prevenció de delictes de **LES ARTS** està basat en la documentació externa següent:

- Normativa nacional i internacional vigent i aplicable a **LES ARTS**.
- Normalització internacional i nacional:
 - Associació espanyola de normalització, UNE-ISO 19600:2015 Sistemes de gestió de compliment normatiu. Directrius.
 - Associació espanyola de normalització, UNE-ISO 19601:2017 Sistemes de gestió de compliment normatiu penal. Requisits amb orientació per ser usats.
 - Associació Espanyola de Normalització, UNE-ISO 31000 Gestió del risc. Principis i directrius.
 - Associació Espanyola de Normalització, UNE-ISO 31010 Tècniques d'avaluació del risc.
- Documents i directrius emesos per poders públics nacionals:
 - Codi Penal espanyol. Article 31 *bis* en la redacció resultant de la Llei orgànica 1/2015, de 30 de març, per la qual es modifica la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal. Madrid, 30 de març de 2015.
 - Fiscalia General de l'Estat espanyol. Circular 1/2016, sobre la responsabilitat penal de les persones jurídiques conformement a la reforma del Codi Penal efectuada per la Llei orgànica 1/2015. Madrid, 22 de gener de 2016.
 - Fiscalia General de l'Estat espanyol. Circular 3/2017, sobre la reforma del Codi Penal operada per la LO 1/2015, de 30 de març, en relació amb els delictes de descobriment i revelació de secrets i els delictes de danys informàtics.

ANNEX III. Principals documents del model de prevenció de delictes de LES ARTS

1. Els principals documents que componen en la data d'aquest informe el model de prevenció de delictes de LES ARTS són els següents:

- 1.1. Avaluació i mapa de riscos penals.
- 1.2. Manual de prevenció de delictes.
- 1.3. Mapa de riscos normatius.
- 1.4. Inventari de controls i CMP.
- 1.5. Informe de recomanacions (matriu Eisenhower).
- 1.6. Piràmide normativa.
- 1.7. Marc normatiu de compliment.
- 1.8. Informe de compliment a 31 de maig de 2018.
- 1.9. Codi ètic.
- 1.10. Procediment de gestió del canal ètic.
- 1.11. Acta de la Comissió Executiva de la Fundació amb el nomenament del responsable de compliment normatiu, de 7 de novembre de 2019.

2. Per a completar el model de prevenció de delictes de **LES ARTS** cal d'afegir-hi els següents:

- 2.1. Dotació pressupostària anual per a la funció de compliment aprovada per l'òrgan de govern.
- 2.2. Circulars i comunicacions.